



Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Gospodinjska ulica 6, 1000 Ljubljana

tel.: 01 513 66 00

E-pošta: kgzs@kgzs.si

www.kgzs.si



www.dobroteslovenskihkmetij.si

Št.: 092-9/2026-11

Datum: 10. 06. 2026

Varuh človekovih pravic RS

Dunajska cesta 56

1000 Ljubljana

ga. dr. Simona Drenik Bavdek

Zadeva: Socialni položaj kmetov – predlogi za spremembe

Spoštovani,

pošiljamo vam opis problematike socialnega položaja kmetov, s poudarkom na pravicah kmečkih upokoјencev, kmečkih žena in plačevanju prispevka za dolgotrajno oskrbo. Veseli bomo, če boste pomagali pri pristojnih organih doseči razumevanje in pripravljenost za spremembe, ki bodo izboljšale socialni položaj kmetov.

Kmečki upokoјenci (ožji obseg pravic) – pobuda za izplačevanje letnega in zimskega dodatka:

Kmečki upokoјenci, ki so bili pretežni del zavarovalne dobe zavarovani za ožji obseg pravic so še posebej v težkem finančnem položaju. Poleg dejstva, da so plačevali nižje prispevke je potrebno vedeti tudi kakšni so bili razlogi za tako odločitev. Glavni problem so bile težke finančne razmere in tudi nepoznavanje posledic ter nerazumevanje zakonodajnih sprememb. Zelo pogosto se je zgodilo, da kmetije enostavno niso zmogle plačevati višji prispevkov, še posebej pogosto so bile ženske tiste, ko se zanje ni nabralo dovolj denarja in so ostale popolnoma brez zavarovanja ali pa so bili prisiljene vstopati v ožji obseg pravic. Na izjemno nizke pokojnine takih zavarovancev se je pristojne institucije in zakonodajalca že večkrat opozarjalo. Gre za manjše število upokoјencev, približno 3600, z izjemno nizkimi pokojninami, ki se jim odmerjajo brez upoštevanja določb o najnižji pokojninski osnovi in so globoko pod pragom revščine. Ti upokoјenci nimajo pravice do letnega in zimskega dodatka, invalidnine za telesno okvaro, niti dodatka za pomoč in postrežbo (razen slepi in nepokretni zavarovanci), pravic na podlagi ugotovljene II. ali III. kategorije invalidnosti, razen invalidske pokojnine.

Še posebej prizadeti se ti upokoјenci počutijo, ker ne prejemaјo niti letnega niti zimskega dodatka. Ob uvedbi zimskega dodatka je šlo za izrazito socialni korektiv, kot ukrep za ublažitev druginje za najranljivejše prebivalce in se je plačal iz sredstev proračuna RS. Sedaj sta oba dodatka sicer urejena v ZPIZ-2, vendar ocenjujemo, da bi ju lahko prejemaјi tudi kmečki upokoјenci, ki so bili pretežni del zavarovalne dobe zavarovani za ožji obseg pravic. S spremembo drugega dostavka 401. člena ZPIZ-2 bi lahko uredili pravno podlago, da bi lahko oba dodatka prejemaјi tudi kmečki upokoјenci, ki imajo izjemno nizke pokojnine. Da gre za popolnoma spregledano in majhno skupina upokoјencev potrjuje tudi dejstvo, da je npr. Vlada RS ali pristojno ministrstvo ob uvedbi zimskega dodatka z javnostjo komuniciralo na način, da so vsi upokoјenci upravičeni do zimskega dodatka. To povzroči še dodatno

zmedo in prizadetost, hkrati pa zavedanje, da pristojni problematiko te skupine upokoјencev sploh ne poznajo.

Prispevek za dolgotrajno oskrbo – tudi kmečki zavarovanci 1%

Kmečki zavarovanci so dolžni plačevati prispevek za dolgotrajno oskrbo v višini 2% od zavarovalne osnove. To stopnjo ocenjujemo kot problematično, saj smo prepričani, da bi lahko kmete izenačili z zaposlenimi, prispevek delodajalca pa bi se kmečkim zavarovancem plačal iz proračuna RS, saj zaradi proizvodnje hrane opravljajo dejavnost, ki je v širšem javnem interesu. Vstop v socialna zavarovanje iz naslova opravljanja kmetijske dejavnosti namreč zagotavlja, da gre za tiste nosilce in člane kmetijskih gospodarstev, ki tudi proizvajajo hrano za trg, zato je prav, da se njihov položaj še posebej finančno zaščiti. Z ustrezno spremembo Zakona o dolgotrajni oskrbi, bi torej kmečke zavarovance črtali iz nabora subjektov, ki plačujejo prispevek po stopnji 2% in posledično določili, da je stopnja za kmečke zavarovance 1%.

Položaj kmečkih žensk:

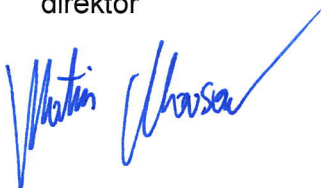
Še posebej problematičen je socialni položaj nekaterih kmečkih žensk, ki nikoli niso samostojno vstopile v socialna zavarovanja. Kot vzdrževani družinski člani imajo urejeno zgolj zdravstveno zavarovanje, hkrati pa tudi nimajo lastnih dohodkov ali pa so ti izjemno nizki. Gre za posebej ranljivo skupino, zato bi bilo prav, da se po vzoru solidarnostnega dodatka v času korone, uvede možnost izplačila finančne pomoči. Ta dohodek bi tem ženskam predstavljal možnost vsaj delne samostojnosti, saj so trenutno popolnoma finančno odvisne od svojih družinskih članov. Glede na to, da kot družba živimo v določnem blagostanju bi bilo prav, da ranljive skupine niso prezrte. Urediti bi bilo potrebno ustrezno pravno podlago za solidarnostno pomoč kmečkim ženskam, ki izpolnjuje določene pogoje, kot npr. so brez dohodkov oziroma imajo dohodke, ki so nižji od cenzusa za varstveni dodatek, dosegajo določeno starost (65 let) in so članice kmetijskega gospodarstva.

Za morebitne postopke strokovne razprave ali zakonodajne pobude lahko na KGZS, v zvezi z zgornjo problematiko, pripravimo dodatne utemeljitve in predloge rešitev. Zahvaljujemo se vam za sodelovanje in pokazano razumevanje ter pripravljenost za reševanje izpostavljenih tem.

Lepo pozdravljeni!

Pripravila:
Janja Virant
Sektor za pravne zadeve

Martin MAVSAR
direktor



dr. Jože PODGORŠEK
predsednik



Poslati:
- elektronsko na naslov: natalija.ferlez@varuh-rs.si